

Список використаних джерел:

1. Андреевкова Н. В. Проблема социализации личности / Н. В. Андреевкова – М., 1970. – 405с.
2. Лукашевич М. П. “Соціалізація”/ М. П. Лукашевич – К., 1998. – 210с.
3. Психологічний словник. – К: Вища школа, 1982. – 369с.
4. Філософія / За ред. Г. А. Заїченко, В. М. Саратовського, Кального, В. І. Даниленка. – Київ: Вища школа, 1995. – 453с.

Вікторія Ганімар

Науковий керівник: д.і.н., проф. Кривошея Ір. І.

В'ЯЧЕСЛАВ ЛИПІНСЬКИЙ: ОСНОВНІ ВІХИ ЖИТТЯ

Діяльність В'ячеслава Липинського припадає на складний період Українських національно-визвольних змагань, позначених гострою конкурентною боротьбою між різними таборами українських суспільно-політичних сил та рухів. Його творчість є потужним внеском у розвиток суспільно-політичної думки українців, яка значною мірою ґрунтується на вивченні досвіду державного будівництва в 1917–1921 роках.

Справжній системний науковий процес вивчення життя і творчості Липинського розпочався із заснуванням 1963 року у Філадельфії (штат Пенсильванія, США) з ініціативи Євгена-Михайла Зиблікевича (псевдонім К. Порохівський) Східноєвропейського дослідного інституту ім. В. К. Липинського (СЄДІ) [4].

Життя та діяльність В'ячеслава Липинського досліджували також Андрій Безсмертний-Анзіміров, Т.Осташко, Ю. Терещенко, І. Г. Передерій та ін.

В'ячеслав (Вацлав-Вікентій) Казимирович Липинський народився 17 (5) квітня 1882 р. у селі Затурці Володимиро-Волинського повіту на Волині (за даними його небожа – у Ратнові біля Луцька) у польській шляхетській римо-католицькій родині. Дитячі роки Вацлава-Вікентія минули у рідному селі, серед чудової поліської природи. Виховання, яке він отримав у родинному колі, було звичайним для дворянських польських родин того часу [5, с. 44 – 45].

Вячеслав Липинський вчився в гімназіях в Житомирі, Луцьку і Києві. Скінчивши Першу Київську гімназію, служив у російському війську, в Драгунському Рижському полку, стаціонаванім тоді в Кремянці. Вийшовши з війська, вступив до Краківського Університету, де студіював спочатку агрономію, а потім, на філософському факультеті, історію. Історичні і

соціологічні студії продовжував далі в Женеві. По скінченню університетських студій став господарювати в одіиченім маєтку Русалівських Нагарах на Уманщині [2, с. 246].

Восени 1903 р. В. Липинський від'їжджає до Кракова, де вступає на агрономічний відділ філософського факультету Ягеллонського університету.

З 1909 року Липинський перебував почасти у Кракові, почасти у своєму власному маєтку Русалівські Чагари Уманського повіту (нині Черкаська область). Тут він господарював на хуторі, який подарував йому його дядько Адам Рокицький. Уже тоді Липинський усвідомлював необхідність повернення українському народові, який «живе, хоче жити і буде жити як народ незалежний», його еліти; ополяченій і польській шляхті в Україні треба визначитись: буде вона з народом, зійде з позиції колонізаторів чи опиратиметься ходові історії. Цю альтернативу Липинський сформулював у брошурі «Шляхта в Україні: її участь в житті українського народу на тлі його історії» (Краків, 1909), а також у статтях до журналу «Przegląd Krajowy» (Київ, 1909), до редакції якого він входив [1].

Лютневу революцію 1917 року В'ячеслав Липинський зустрів, перебуваючи у Полтаві. 1917 року, на початку визвольних змагань, Липинський звинувачував українських соціал-демократів у браку державницької волі. Після Лютневої революції брав участь в українізації військових частин на Полтавщині й одночасно разом з Сергієм Шеметом, як він сам згадував, «політично організовував хліборобські консервативні елементи на Полтавщині». Тоді ж він став одним із засновників і автором політичної програми Української демократично-хліборобської партії, виданої у жовтні 1917 року [5, с. 93].

Червоною ниткою через весь політичний трактат В'ячеслава Липинського «Листи до братів-хліборобів» проходять тези «нації» та «держави». Він вважав, що лише після постанови Української держави сформується українська нація, яка об'єднає всіх громадян України без різниці національної, соціальної, політичної та релігійної належності. «До української нації через Українську державу, – наголошував Липинський, – через об'єднуючі всіх мешканців України державні політичні гасла». Пояснюючи своє розуміння поняття «нація», він зазначав, що «це всі мешканці даної Землі і всі громадяни даної Держави». Діяч визнавав націю як «реалізацію хотіння буття нацією» [3].

На початку червня 1918 року В'ячеслав Липинський виїхав з України до Відня, щоб обійняти там посаду посла Української Держави. Послом залишався після повалення Гетьманату [1].

Від 1919 року до осені 1926 року мешкав він у Райхенау біля Земмерінга в Австрії. Покликаний Паном Гетьманом в 1926 році для обняття катедри історії української державності в Українському Науковому

Інституті в Берліні, Липинський переїздить туди, та місцевий клімат настільки зле вплинув на його здоров'я, що довше двох років не зміг там пробути і був примушений повернути до Австрії, де оселився біля Грацу в Бадегг – тихій, спокійній, місцевості, осторонь від людей та всяких проявів життя [2, с. 247].

Хронічна легенева недуга загострилася; навесні 1931 року хворобою було вражене серце. 26 квітня 1931 року Липинського перевезли до санаторію «Вінервальд», де він помер 14 червня 1931 року. Похований на католицькому кладовищі у с. Затурцях на Волині. 2011 року, напередодні 20-річчя незалежності України, відреставрований та відкритий меморіальний музей В. Липинського [4].

Низка ідей і положень В'ячеслава Липинського не втратили своєї актуальності донині. Творча спадщина Липинського має слугувати серйозною лектурою для українських політиків, які й сьогодні потребують консолідації заради національної державності. Його політична система координат значною мірою могла б спростити розуміння, як і за якими правилами має розвиватися модерна українська нація, які критерії повинна встановити держава для співіснування з нею.

Список використаних джерел:

1. Безсмертний-Анзіміров А. В'ячеслав Липинський [Електронний ресурс] / Андрій Безсмертний-Анзіміров // Україна Incognita. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://incognita.day.kiev.ua/vyacheslav-lipinskij.html>.
2. В'ячеслав Липинський та його доба: Книга перша. Наукове видання / Упорядники Т. Осташко, Ю. Терещенко. Союз гетьманців-державників; Центр соціогуманітарних досліджень імені В. Липинського. – К.: Темпора, 2010. – 560 с., – іл.
3. Осташко Т. В'ячеслав Липинський: жертвопринесення [Електронний ресурс] / Тетяна Осташко. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://tyzhden.ua/History/174454>.
4. Осташко Т. В'ячеслав Липинський. Спадщина [Електронний ресурс] / Тетяна Осташко. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://tyzhden.ua/History/204854>.
5. Передерій І. Г. В'ячеслав Липинський: етнічний поляк, політичний українець / І. Г. Передерій. – Полтава: ПолтНТУ, 2012. – 622 с.

Максим Герасименко

Науковий керівник: к. і. н., доц. Гордієнко В.В.

ХРЕСТОВІ ПОХОДИ У ТРАКТУВАННІ ЖАКА ЛЕ ГОФФА